

Nieuw Europees landbeleid: kansen voor zeldzame rassen!?

In 2014 wordt het Europese gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) drastisch gewijzigd. Meer dan in het huidige Europese landbouwbeleid zal er waarschijnlijk sterker worden ingezet op het belonen van boeren voor maatschappelijke diensten. Aldus de verklaring van een ruime meerderheid van Europese landbouwministers het afgelopen jaar: 'Het nieuwe Europese landbouwbeleid kan boeren gaan belonen voor investeringen in concurrentiekracht, innovatie, en maatschappelijke diensten voor bijvoorbeeld landschap en agrarisch natuurbeheer.'

Staatssecretaris Bleker van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie gaf aan dat Nederland goed uit de voeten kan met de uitgangspunten voor het nieuwe Europese landbouwbeleid en dat Nederland directe beloning van concrete diensten belangrijk vindt (EL&I, november 2010).

Plattelandontwikkeling

De twee hoofddoelstellingen (pijlers) van het huidige gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) van de EU zijn: 1) De Europese boeren helpen internationaal te concurreren en 2) De ontwikkeling van het platteland te bevorderen (<http://eur-lex.europa.eu/nl/>). In 2003 is het GLB

ingrijpend aangepast om meer rekening te houden met milieuoverwegingen en de gewijzigde behoeften van boeren en consumenten, en kent twee pijlers. Het plattelandontwikkelingsbeleid (pijler 2) kent een scala aan mogelijkheden om de ontwikkeling van het platteland in de lidstaten te bevorderen en financieel te ondersteunen. Voorbeelden zijn: i) verbetering van infrastructuur, ii) modernisering van boerenbedrijven, iii) ontwikkeling van arme gebieden, iv) ontwikkeling en beheer van Natura 2000-gebieden, v) bevorderen van toerisme en vi) – relevant voor zeldzame rassen – zogenaemde 'agri-environmental measures'.

Lidstaten dienen nationale platteland-

ontwikkelingsprogramma's in bij de Europese Commissie voor cofinanciering. Ieder land stelt eigen prioriteiten in de nationale programma's, die een looptijd hebben van 2007-2013. Er is ook ruimte voor tussentijdse wijzigingen, maar lidstaten gaan daar in het algemeen spaarzaam mee om omdat je dan voortdurend alles op de kop zou zetten.

Zeldzame rassen in huidige GLB

Middels 'agri-environmental measures' is het mogelijk om duurzame landbouwmethoden en bescherming van het milieu, landschap, natuurlijke hulpbronnen en genetische diversiteit te ondersteunen. Kortom, in plattelandontwikkelingsprogramma's kan speciale aandacht worden gegeven aan behoud en duurzaam gebruik van genetische bronnen (zeldzame rassen).

De EU-richtlijnen 1698/2005 en 1974/2006 bieden enerzijds de mogelijkheid om het houden van dieren van zeldzame rassen financieel te ondersteunen. Anderzijds kan het behoud van zeldzame rassen op tal van andere manieren worden ondersteund. Denk daarbij aan ondersteuning van de activiteiten van organisaties (bijvoorbeeld stamboeken, rasverenigingen, SZH) die zich inzetten voor het behoud van zeldzame rassen. Saillant detail is dat slechts zeven lidstaten (informatie van EC, 2010) de ondersteuning van het behoud en duurzaam gebruik van genetische bronnen (plant

en dier) hebben opgenomen in hun plattelandontwikkelingsprogramma.

Zeldzame rassen in nieuwe GLB

In de documenten van de Europese Commissie over de hoofdlijnen van het nieuwe landbouwbeleid wordt duidelijk melding gemaakt van het belang van behoud van biodiversiteit. Naarmate het nieuwe GLB 'groener' wordt, biedt dit ook meer mogelijkheden voor de instandhouding van zeldzame rassen. Het ligt voor de hand om het behoud van genetische bronnen (zeldzame rassen) – qua financiële ondersteuning – te koppelen aan andere maatschappelijke diensten zoals natuur en landschap. Bijvoorbeeld, beheer van heide kan immers niet zonder heideschappen, redenerend vanuit zowel natuur, landschap als behoud van (agro) biodiversiteit.

Komende herfst komt de Europese Commissie met wetsvoorstellen voor het GLB van 2014-2020. Om ervoor te zorgen dat de juiste stimuleringsmaatregelen voor zeldzame rassen worden opgenomen, is het belangrijk om daarvoor te blijven lobbyen. En daarna (2013) moet ervoor worden gezorgd dat Nederland die mogelijkheden ook daadwerkelijk gaat gebruiken. Het is uiteindelijk vooral een kwestie van prioriteiten in ons eigen nationale plattelandontwikkelingsprogramma, en het vraagt om (nog) meer bewustwording van het belang van behoud van lokale of zeldzame rassen bij overheid, provincie, natuur- en landschapsbeheerders en andere organisaties. ●

Lakenvelders worden in Drenthe ingezet bij natuurbeheer

